

2017_05_31 Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmä

Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän kokous 2017\3

- Keskiviikkona 31.5.2017 kello 13.01–15.49
- Opetus- ja kulttuuriministeriö, nh. **Louhi** (Meritullinkatu 10)
- Muistio, liitteet ja asialista: <https://confluence.csc.fi/x/olMnB>

Jäsenet

- Ilmari Hyvönen, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (puheenjohtaja)
- Juha Haataja, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (varapuheenjohtaja)
- ~~Jana Beckman, tutkimuspalvelujohtaja, Itä-Suomen yliopisto - ESTE~~
- Jukka Ivonen, tietohallintopäällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- Eija Lantta, projektipäällikkö, Lahden ammattikorkeakoulu
- Ilkka Niemelä, provosti, Aalto-yliopisto
- Manu Pajuluoma, tietohallintojohtaja, Lapin yliopisto
- Pertti Puusaari, rehtori, Hämeen ammattikorkeakoulu
- Eva Maria Raudasoja, johtaja, Oulun yliopisto
- Ilkka Siissalo, tietohallintojohtaja, Helsingin yliopisto
- Mika Silander, erikoissuunnittelija, Terveystieteiden tutkimuskeskus
- Juha Venho, tietohallintopäällikkö, Turun ammattikorkeakoulu
- Stina Westman, kehityspäällikkö, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Asiantuntijat

- Janne Kanner, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Antti Mäki, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy (ryhmän sihteeri)
- Pekka Uusitalo, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Muistio

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

- Hyvönen avasi kokouksen kello 13:01
- Käsitellään FUNET-asioiden yhteydessä ”hankintalaista johtuvien mahdollisten CSC:n muille kuin omistajille kohdistuvan myynnin rajoitusten aiheuttamat ongelmat eri yhteistyörakenteille (esim. Funet)”

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Hyväksyttiin 31.3.2017 pidetyn kokouksen muistio (Liite 1)

3 Asiat FUNET-työvaliokuntana

- Kanner esitteli, [luottamukselliset liitteet](https://confluence.csc.fi/x/g7knB) (https://confluence.csc.fi/x/g7knB)
- Funet-kustannustenjakoa vuodelle 2018
 - Käsiteltiin kustannustenjaon periaatteet ja alustava laskelma, niiden mukaisesta kustannuksien jakautumisesta ensi vuonna.
 - Datalähtöisen tutkimuksen infrastruktuuriin tuleva rahoitus vaikuttaa siten, että edellisessä kokouksessa käsitellystä poiketen OKM voinee pitää korkeakoulujen Funet-tukensa suunnilleen nykyisellä tasolla lähivuosina Funet 2020 -hankkeen laiteinvestoinnistaan huolimatta.
 - **(89) Esityksen mukaisesti pidetään kustannusjaon kaava ja periaatteet ennallaan.**
 - **(90) FUNET-yhteisön vuosikokoukselle esitetään hyväksyttäväksi kustannusjaon periaatteet vuodelle 2018 sekä käsiteltäväksi asioita esityksen mukaisesti ja valtuutusta, että ohjausryhmä saisi organisoida työvaliokunnan toiminnan mahdollisesti uudelleen.**
- Euroam-peiton laajentamista jatketaan sovitulla linjalla ja etsitään vipua pään avaamiseen uusien liittyjien mukaan saamiseksi (76/2.12.2016). Hämeenlinna mainittiin toivottuna seuraavana keskusteluiden kohteena.
- Uusitalo esitteli hankintalaista johtuvien mahdollisten CSC:n muille kuin omistajille kohdistuvan myynnin rajoitusten aiheuttamat mahdolliset ongelmat eri yhteistyörakenteille. Hankintalaki asettaa erittäin tiukat rajat myyntiin sidosyksikön ulkopuolisille toimijoille, joita osa FUNET-jäsenistä on. Hankintalain tulkintaan liittyvänä haasteena Funetin jäsenten lisäksi ovat myös esimerkiksi kansainväliset tutkimusinfrastruktuurit.
- **(91) Tarvittaessa CSC:n tulee priorisoida ulosmyyntikiintiön käyttöä, jolloin OKM:n toimialan organisaatioiden tulee olla ensisijaisia palvelun saajia. Esimerkiksi toisen asteen koulutustoimijoiden kanssa on korkeakouluille paikallisesti tärkeitä yhteistyökuvioita.**

4 Panostus datalähtöisen tutkimuksen infrastruktuuriin

- Westman esitteli datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelmaa (Liite 4) ja keskusteltiin asiasta ja tulevasta ohjausrakenteesta.
- ARENE ja UNIFI ovat saaneet jäsenehdotuspyynnön ohjelman ohjausryhmään nimitettäväksi jäseniksi (OKM:n kirje). JulKICT ei ole vielä lausunut ohjelmasta, koska siellä on ilmeisesti huolta muiden hallinnonalojen mahdollisesti päällekkäisistä investoinneista, OKM:n käsityksen mukaan hallituksen puoliväliriihen linjaus olisi niin vahva, että se ohittaa JulKICT:n kannan.
- Asetettavan ohjausryhmän tulisi huomioida sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten profiloitumista tukevat tarpeet että koko ekosysteemin tarpeet eli selvittää sitä, mistä panoksista Suomessa saadaan parhaiten hyötyä.

5 KTPO-CSC:n vuotta 2018 koskevan sopimuksen valmistelutilanne

- Haataja esitteli sopimusta ja sen valmistelua
 - Sopimuksen pohjana on opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston ja CSC:n sopimus vuonna 2017 toimitettavasta palvelukokonaisuudesta, (sopimus 2017-02-17_kokouksen_liite 5, sopimuksen liitteet: 2017-02-17_kokouksen_liu ottamukselliset liitteet).
 - Palveluiden esittely (<http://okm-palvelut.csc.fi>).
 - Sopimuksen kannalta ei ole näkyvissä muutoksia, mutta datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelma vaikuttaa asiaan.
 - Sopimuksen kokonaisuudessa ja ohjausyhteistyön rakenteissa on osa, joka on syntynyt tämän vuoden lopussa päättyvässä ATT-hankkeessa. Palvelut jatkuvat, erityisesti pitkäaikaisäilytyksen osalta ja merkittävänä uutena haasteena arkistojen digitalisoiminen.
- Hyvönen esitteli uusien palveluaihoiden kehittymispolkuja CSC:llä ja niiden päätymistapoja ohjausryhmän käsiteltäviksi sekä mahdollisesti yhteisiksi palveluiksi. Miten toimitaan riippuen maksajasta. (Liite 5)
- Keskustelussa nousi esille, että
 - Toivottaisiin kokeilun kulttuuria ja uusien palveluiden ennakkoluulotonta kehittämistä
 - Kehittämisen rahoittamisessa valtion rahalle vaihtoehtona on kolehdin kerääminen eli korkeakoulut voisivat itse kerätä varoja oman palveluostonsa osana kehittämisresurssiksi ja sitten itse priorisoivat kokeiluihin.
 - Korkeakoulut eivät ole samoissa tilanteissa eivätkä yksimielisiä tarpeista, joten yhteinen päätöksenteko ei ehkä ole mahdollista, sen sijaan pitäisi kokeilla rohkeasti. Tarvitaan näkemyksellisyyttä pitkällä tähtäimellä eikä yksimielisyyttä ja yhteisiä päätöksiä, kunhan oikeudenmukainen mekanismi mahdollistaisi muille korkeakouluille mukaan liittymisen onnistuneiden kokeilujen tuloksina syntyviin palveluihin.
 - Kokeiluihin voisi soveltua rahoitusinstrumentti, missä kilpailun kautta rahoitettaisiin eri kokeiluja. - OKM jakaa kärkihankkeisiin liittyvinä erityisavustuksina rahoitusta juuri kokeiluja ja kehittämistä varten.
 - KTPO:n palveluhankinta on tarpeen ymmärtää varsin staattiseksi instrumentiksi, paitsi jos on yhteistä tai poliittista tahtoa.
 - Kehitysrahaa tärkeämpää on mahdollistaa ideointi yhdessä ja ideoiden kokoaminen. Tarvitaan joukkoa, mikä kokoaa ja kehittää ajatuksia ja tietarkkaa ja synkronoi niitä. CSC voisi fasilitoida toimintaa.
- Ehdotuksia KTPO-CSC-sopimuksen tulevaisuuden suuntaviivoiksi voidaan valmistella asiakasohjaamisen strategisella tasolla eri ohjausrakenteissa toimivia korkeakouluedustajia kuullen. Niemelä ja Puusaari avaavat OKM:n kanssa keskustelun tapaamisessa 2.6.2017. Keskustelut jatkuisivat eri ohjausryhmien korkeakouluedustajien kanssa, tavoitteena saavuttaa näkemys kokonaisuusien muuttamislinjoista tulevaisuudessa. (85/31.3.2017).

6 Loppuvuoden toimintasuunnitelma ja jatko toimikauden päättyttyä

- **(92) Kokouksien ajankohdat ovat**
 - 29.8. tiistaina kello 9
 - 24.10. tiistaina kello 9
 - 8.12. perjantaina kello 9
- **(93) Elokuun kokouksessa keskitytään strategiseen keskusteluun.**
- **(94) Esitetään Funet-yhteisölle, että ohjausryhmä saisi organisoida työvaliokunnan toiminnan mahdollisesti uudelleen.**
- **(95) Mahdollisesti asetettavan tulevan ohjausryhmän vetovastuukysymys jätetään jäsenille pohdittavaksi.**
- Hyvönen avasi keskustelun ohjausryhmän roolista korkeakoulutuksen ja tutkimuksen ICT:n strategisten linjausten määrittäjänä sekä ohjausryhmän tehtävien hoitamisesta ryhmän toimikauden päättymisen jälkeen.
 - Ohjausryhmän nykyiset tehtävät (Liite 6) on määritelty erityisesti kokonaiskuvan piirtämiseen, mutta ei linjaamiseen, koska OKM:llä ei ole yksin toimivaltuuksia yhteisessä asiassa.
 - Soveltuvatko nämä tehtävät samalle ohjausryhmälle eli onko jatkossa yksi ryhmä?
 - Kuka ryhmää vetää? OKM, korkeakoulut vai CSC?
 - Ketä ryhmään kuuluisi?
 - Näihin asioihin ei tullut muutoksia itsearviointin pohjalta (Liite 7)
- Ohjausryhmän roolista, toiminnasta ja tulevaisuudesta esitettiin ehdotuksia ja ajatuksia:
 - Digitalisaatio on nousemassa enemmän korkeakoulujen korkeimman johdon keskusteluaiheeksi. Johdon puolesta nyt oltaisiin valmiita ottamaan vastaan asioita, jotka jäsentäisivät tulevaisuutta strategisella tasolla digitalisaation näkökulmasta. Digitalisaatio pitäisi saada palvelemaan koko liiketoimintaa.
 - Korkeakoulut ovat toista kymmentä vuotta koonneet ja hankkineet eri työkaluja, jotka sitten kuitenkin tarvittaessa eivät ole niin hyvässä terässä tai unohtuneet kotiin. ICT ei ole enää irtonainen työkalupakki ja siksi kokonaisarkkitehtuurin tarve nousee: digitalisaatiossa kyse on johtamisen ja työn tekemisen muutoksesta ei tekniikasta.
 - Ohjausryhmän tehtävä voisi olla ylläpitää kokonaiskuvaa korkeakoululaitoksen digitalisaatiosta. Digitalisaatio ohjaisi huomion koko toiminnan muutokseen ja kokonaisuuteen.
 - Kokonaisarkkitehtuurin tulisi edustaa näkemystä, suositusta, ehdotusta ja koepalloa, mihin korkeakoulujen olisi helppo tarttua. Koepallojen puuttuminen johtaa poteroissa olemiseen ja poteroissa olemisella luultavasti menetetään paljon, kun keskitytään kukin paikallisesti tekemään bulkkia. Valtatyhjiö toivottaisi tervetulleeksi mietinnön kokonaisarkkitehtuurista, strategisista asioista

- ja yhdessä tehtävistä asioista: kukaan toimija ei ole suostunut laittamaan päätään vadiille tällä tavalla.
- Puheenjohtaja voisi olla yhteydessä toiminnanjohtajiin ja järjestettäisiin asiasta ARENEN ja UNIFI:n yhteinen kokous niiden normaalin kokousaikataulun puitteissa. Kokouksessa olisi muutama keynote ja sitten muodostettaisiin yhteinen keskustelu ja tahtotilaa. Ajankohta olisi 2018 keväällä.
 - Oman organisaation digitalisaation tason arvioimiseen on olemassa Euroopan komission tutkimuslaitoksen laatima viitekehys, jota Irlanti juuri sovittaa erityisesti korkeakoulutuksen käyttöön ([DigCompOrg](#))
 - On tärkeä valita, mitä kokouksessa milloinkin käsitellään tai missä ryhmässä, jotta keskustelu ei mene pinon pohjalta aivan huipulle samassa kokouksessa.
 - FUNET-työvaliokuntana toimiminen voitaisiin siirtää muuhun ryhmään, esimerkiksi AAPA- ja FUCIO-työvaliokuntien asiaksi siten, että niiden kokouksia täydennettäisiin ulkojäsenellä.

7 Seurattavat asiat

- Erityisavustushaku korkeakouluille korkeakoulutuksen kehittämiseen 2018–2020 ([hakukuulutus](#))
- Korkeakoulujen opinnäytetöiden pitkäaikaissäilytys
 - Syyskuussa käydään asiaa läpi OKM:n aiemmassa kyselyssä pyydettyjen ja nimettyjen korkeakoulujen yhteyshenkilöiden kanssa. Asia liittyy arkistolaitoksen toimiin ja arkistojen digitalisointiin, jossa VM jätti OKM:n vastuulle koko sähköisen arkistoinnin ohjaamisen. Vetovastuu on OKM:ssä Juha Haatajalla korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston puolesta ja Minna Karvosella kulttuuripolitiikan puolesta.
 - Todettiin, että näistä paloista edellisessä asiakohdassa pohditun kokonaisarkkitehtuurikeskustelun tulosten tulisi muodostua. Olisi erittäin tärkeää, että eri ministeriöiden raja-aidat eivät tuottaisi siiloja.
- EU:n tietosuoja-asetus korkeakoululaitoksen kokonaisarkkitehtuurin näkökulmasta
 - Seuraava kokous Arenen liikkeelle laittamalla, korkeakoulujen yhteisellä työryhmällä on 16.6.
 - EUNIS muodostaa euroopan tason työryhmän, jonka puheenjohtaja on Anne Hintzell Helsingin yliopistosta.
- CSC:tä toimittaa ohjausryhmälle tiedoksi lausuntonsa tiedustelulainsäädännön uudistuksesta.
- Microsoftin kattosopimus korkeakoulujen kanssa. FTE-hinnoittelu on poistumassa. On pohdinnassa, millä mallilla sopimus jatkossa neuvotellaan ja tehdään.
- [Seurattavien asioiden lista](#)

8 Ohjausryhmän näkökulmasta yhteisiä teemoja AAPA:n ja FUCIO:n yhteisseminaariin 4.10. Vaasassa

- Ei ollut

9 Muut esille tulevat asiat

- Ei ollut

10 Ilmoitusasiat

- Ei ollut

11 Kokouksen päättäminen

- Hyvönen päätti kokouksen kello 15:49

Liitteet

- [2017_05_31_Liite_7_Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän loppuraportti liitteineen.pdf](#)
- [2017-05_31_Liite_6_Tietohallinto-ja-ict-ohjausryhmän-jatkokausi_2017.pdf](#)
- [2017-05-31_Liite_1_Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän muistiolounnos kokouksesta_2017-03-31.pdf](#)
- [2017-05-31_Liite_4_Panostus_dataalahtoisien tutkimuksen infrastruktuuriin.pptx](#)
- [2017-05-31_Liite_5_Uudet palveluaihiot ja niiden eteneminen.pptx](#)
- [2017-05-31_Uudet palveluaihiot ja niiden eteneminen.pptx](#)
- [OKM_Datanhallinta_ja_laskenta_Jasenehdotuspyynto_090517.pdf](#)
- 29-05-31 Luottamukselliset liitteet

Asialista

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- 31.3.2017 pidetyn kokouksen muistio (Liite 1)

3 Asiat FUNET-työvaliokuntana

- Kanner, luottamukselliset liitteet (<https://confluence.csc.fi/x/g7knB>)

Vuosikokoukselle esitettävät asiat

- Kustannusjako vuodelle 2018
- Lyhyt tilannekatsaus FUNET2020-hankkeesta
- Keskustelu Eduroamin laajentumisesta sekä Eduroam-julkilausuman luonnos

4 Panostus datalähtöisen tutkimuksen infrastruktuuriin

- Westman (Liite 4)
- Keskustelu asiasta ja tulevasta ohjusrakenteesta, jäsenehdotuspyyntö ARENE:lle ja UNIFI:lle (OKM:n kirje)

5 KTPO-CSC:n vuotta 2018 koskevan sopimuksen valmistelutilanne

- Haataja, Sopimuksen pohjana on opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston ja CSC:n sopimus vuonna 2017 toimitettavasta palvelukokonaisuudesta, (sopimus [2017-02-17_kokouksen_liite 5](#), sopimuksen liitteet: [2017-02-17_kokouksen_luottamukselliset liitteet](#)) sekä palveluiden esittely (<http://okm-palvelut.csc.fi/>)

6 Loppuvuoden toimintasuunnitelma ja jatko toimikauden päättyttyä

- Doodlen perusteella ehdotukset elo/syyskuun, lokakuun ja joulukuun kokouksien ajankohdiksi
 - 29.8. tiistaina kello 9
 - 24.10. tiistaina kello 9
 - 8.12. perjantaina kello 9
- Syksyn toiminnasta päättäminen. Elokuun, lokakuun tai joulukuun kokous painottuu strategiaan ja tulevaisuuteen.
- Uusien CSC:lle soveltuvien palveluaihioiden käsittely ohjausryhmässä. Miten toimitaan riippuen maksajasta ([hahmotelma](#))
- Avataan keskustelu ohjausryhmän tehtävien hoitamisesta ryhmän toimikauden päättymisen jälkeen ([ohjausryhmän tehtävät](#))

7 Seurattavat asiat

- Hankintalaista johtuvien mahdollisten CSC:n muille kuin omistajille kohdistuvan myynnin rajoitusten aiheuttamat ongelmat eri yhteistyörakenteille (esim. Funet)
- Erityisavustushaku korkeakouluille korkeakoulutuksen kehittämiseen 2018–2020 ([hakukuulutus](#))
- Korkeakoulujen opinnäytetöiden pitkäaikaissäilytys
- EU:n tietosuoja-asetus korkeakoululaitoksen kokonaisarkkitehtuurin näkökulmasta
- Tiedustelulainsäädännön uudistus
- Microsoftin kattosopimus korkeakoulujen kanssa. FTE-hinnoittelu on poistumassa.
- Seurattavien asioiden lista

8 Ohjausryhmän näkökulmasta yhteisiä teemoja AAPA:n ja FUCIO:n yhteisseminaariin 4.10. Vaasassa

9 Muut esille tulevat asiat

10 Ilmoitusasiat

11 Kokouksen päättäminen